

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 602/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Romanom Šulhánekom, Ambra Pietra 10645/17, Martin, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/12/2023 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7C/82/2021) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/12/2023 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7C/82/2021) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Žilina **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/12/2023 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7C/82/2021) konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Žilina **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **485,12 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 8. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/12/2023 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7C/82/2021).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal na okresnom súde 30. júla 2021 žalobu proti Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“), ktorou sa domáhal zaplataenia peňažnej sumy vo výške 12 831,64 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88 ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, a to v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) predmetnej smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky v podobe zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov. Okresný súd prípisom z 13. septembra 2021 podľa § 43 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) vyslovil svoju kauzálnu nepríslušnosť a predmetnú právnu vec postúpil na prejednanie Okresnému súdu Ružomberok ako súdu kauzálnu príslušnému na konanie o individuálnych pracovnoprávných sporoch podľa § 23 CSP, keďže bol toho názoru, že sťažovateľom ako žalobcom uplatnený nárok vyplýva zo služobného pomeru, ktorý je obdobným pracovným vzťahom. Okresný súd Ružomberok postupom podľa § 43 ods. 2 CSP vec predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline, ktorý rozhodol uznesením č. k. 8NcC/12/2021-72 z 30. septembra 2021 tak, že miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie veci je okresný súd. Krajský súd v Žiline vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého v predmetnej právnej veci nejde o individuálny pracovnoprávny spor, v ktorom sa sťažovateľ ako zamestnanec žalovaného domáha zaplataenia žalovanej peňažnej sumy od svojho zamestnávateľa, teda sťažovateľ ako žalobca nie je zamestnancom žalovaného, od ktorého si uplatňuje nároky vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu, resp. obdobného pomeru. Na podklade toho Krajský súd v Žiline uzavrel, že predmetný právny spor nemá povahu pracovnoprávneho sporu, na ktorého prejednanie by bola daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Ružomberok vyplývajúca z § 23 CSP.

3. V ďalšom konaní okresný súd opätovne podľa § 43 ods. 1 CSP v spojení s § 41 CSP z dôvodu námietky miestnej nepríslušnosti okresného súdu uplatnenej pri prvom procesnom úkone žalovaného (vyjadrenie žalovaného k podanej žalobe doručené okresnému súdu 25. februára 2022) postúpil predmetnú právnu vec na prejednanie Okresnému súdu Bratislava I ako súdu miestne príslušnému podľa § 17 CSP, ktorý s postúpením veci nesúhlasil a predložil ju na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 9NcC/2/2023-197 z 25. januára 2023 rozhodol tak, že na prejednanie a rozhodnutie je miestne príslušný okresný súd. Krajský súd v Bratislave odôvodnil svoj právny názor viacerými argumentmi, a to (i) záväznosťou právneho názoru Krajského súdu v Žiline vysloveného v jeho uznesení č. k. 8NcC/12/2021-72

z 30. septembra 2021, ktorý bol okresný súd povinný rešpektovať, a to aj napriek vznesenej námietke miestnej nepríslušnosti žalovaným, (ii) zo žalobného návrhu vyplýva, že si žalobca uplatňuje nárok zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie (vznik škody/nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávnej transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času), (iii) nejde o nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej noci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, (iv) zodpovednosť štátu za porušenie práva Európskej únie je osobitým inštitútom nie celkom/úplne stotožniteľným so zodpovednosťou štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a (v) miestom vzniku škody nemôže byť sídlo žalovaného, keďže samotným netransponovaním smernice žalovaným do slovenského právneho poriadku ešte škoda/ujma nevznikla, ale týmto je miesto, kde nastal škodlivý následok jej porušenia.

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta, že od podania žaloby v súhrne uplynulo 3 a pol roka, pričom nedošlo počas tejto doby ani k nariadeniu prvého pojednávania vo veci samej. Okresný súd v napadnutom konaní „už skoro 2 roky“ nevykonal žiadny úkon, teda počas doby dvoch rokov ostal okresný súd v napadnutom konaní absolútne nečinný. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na to, že v iných obdobných veciach „domáhanie sa nemajetkovej ujmy príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru“ okresný súd postupuje plynulo, vykonal už niekoľko pojednávaní, pričom v napadnutom konaní to tak nie je aj napriek tomu, že žaloba bola podaná v skoršom termíne.

5. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 500 eur a náhradu trov konania.

6. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 602/2024-11 z 26. novembra 2024 ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

7. Okresný súd v rámci svojho vyjadrenia priznal existenciu prietáhov v napadnutom konaní v čase od 10. februára 2023 do času podania ústavnej sťažnosti 8. novembra 2024, ktorých posúdenie ponecháva na úvahe ústavného súdu. Napriek tomu však zotrval na svojej názorovej línii, podľa ktorej bola dĺžka napadnutého konania zásadne ovplyvnená právnou podstatou vecí, ktorou sú spory vychádzajúce z nesprávnej aproximácie smernice Európskej únie, pričom tento typ

súdnych konaní predstavuje „*nový typ konaní, ktoré doposiaľ bežne súdy Slovenskej republiky nerozhodovali.*“. V tejto súvislosti okresný súd zvýraznil, že „*V daných konaniach bolo problematické určiť aj miestnu príslušnosť, určiť či sa jedná o pracovnoprávny spor, alebo nie.*“, čo si vyžiadalo aj následnú procesnú aktivitu spočívajúcu v postúpení veci na vybavenie najprv kauzálne a potom mieste príslušnému súdu a tieto úkony nie je možné považovať za neodôvodnené prietahy v konaní, aj keď prispeli k jeho predĺženiu.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

10. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

11. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietahov vyplýva z Civilného sporového poriadku a je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla

na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

12. Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011, IV. ÚS 103/2023, IV. ÚS 205/2023).

13. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezhom ústavného súdu.

III.2. Posúdenie veci:

14. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre účastníkov (Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00).

15. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

16. Predmetom napadnutého konania je právny spor o náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka, čo predstavuje štandardnú agendu všeobecných súdov. K vzniku nemajetkovej ujmy sťažovateľovi malo dôjsť v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88 ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času do právneho poriadku Slovenskej republiky v podobe zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov, čo predstavuje

náročnejší, a nie úplne pravidelný predmet konania z dôvodu potreby aplikácie aj komunitárneho práva vrátane príslušnej rozhodovacej praxe Súdneho dvora Európskej únie. Táto okolnosť však nemala dosiať zásadný vplyv na aktuálnu a sťažovateľom vyčítanú dĺžku napadnutého konania okresného súdu.

17. V rámci hodnotenia druhého kritéria, a to správania účastníka konania, ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mali akýkoľvek vplyv na dĺžku konania.

18. Posledným skúmaným kritériom je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Okresný súd, ktorému bola 7. septembra 2021 doručená žaloba sťažovateľa, ju 13. septembra 2021 postúpil z dôvodu kauzálnej príslušnosti Okresnému súdu Ružomberok, ktorý ju z dôvodu svojho nesúhlasu predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Žiline ako spoločne nadriadenému súdu. Krajský súd v Žiline rozhodol uznesením č. k. 8NcC/12/2021-72 z 30. septembra 2021 tak, že miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie veci je okresný súd. Krajský súd v Žiline vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého v predmetnej právnej veci nejde o individuálny pracovnoprávny spor, v ktorom sa sťažovateľ ako zamestnanec žalovaného domáha zaplatenia žalovanej peňažnej sumy od svojho zamestnávateľa, a teda že predmetný právny spor nemá povahu pracovnoprávneho sporu, na ktorého prejednanie by bola daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Ružomberok vyplývajúca z § 23 CSP. Po vrátení veci okresný súd 21. decembra 2021 vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 699,50 eur a uznesením č. k. 7C/82/2021-83 z 24. januára 2022 vyzval žalovaného podľa § 167 ods. 2 CSP na vyjadrenie k podanej žalobe a ďalším uznesením č. k. 7C/82/2021-94 z 8. februára 2022 predĺžil lehotu na vyjadrenie žalovanému do 2. marca 2022 na jeho žiadosť. Okresnému súdu bolo 25. februára 2022 doručené vyjadrenie žalovaného, ktorý vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti. Okresný súd uznesením č. k. 7C/82/2021-134 z 8. marca 2022 vyzval podľa § 167 ods. 3 CSP žalobcu na repliku a ďalším uznesením č. k. 7C/82/2021-140 zo 6. apríla 2022 predĺžil žalobcovi lehotu na repliku, ktorú prijal 2. mája 2022. Okresný súd uznesením č. k. 7C/82/2021-157 z 10. mája 2022 vyzval žalovaného na dupliku. Okresný súd 29. júna 2022 postúpil vec Okresnému súdu Bratislava I z dôvodu miestnej nepríslušnosti a tento súd vec z dôvodu svojho nesúhlasu predložil 18. januára 2023 Krajskému súdu v Bratislave. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 9NcC/2/2023-197 z 25. januára 2023 rozhodol tak, že na prejednanie a rozhodnutie je miestne príslušný okresný súd. Krajský súd v Bratislave v uznesení č. k. 9NcC/2/2023-197 z 25. januára 2023 výslovne poukázal na to, že „v predmetnej prejednávanej veci bolo už raz nadriadeným súdom rozhodnuté o príslušnosti. Uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.09.2021, č. k. 8NcC/12/2021-72, bolo rozhodnuté, že miestne príslušným súdom je Okresný súd Žilina. Je pravdou, že nadriadený súd mal rozhodovať o tom či je v danom konaní daná kauzálna príslušnosť. Aj z odôvodnenia je zrejmé, že sa rozhodovalo o kauzálnej príslušnosti. Zo znenia výroku, ktorý je záväznou časťou rozhodnutia, je však nepochybné, že zároveň rozhodol aj o miestnej príslušnosti Okresného súdu Žilina Okresný súd Žilina je v zmysle § 43 ods. 2 C.s.p. je takýmto rozhodnutím Okresný súd Žilina viazaný.“. Na podklade uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 9NcC/2/2023-197 z 25. januára 2023 bola predmetná právna vec 16. februára 2023 vrátená okresnému súdu, ktorý vo veci samej ďalej nekonal, resp. bol úplne nečinný až do času podania ústavnej sťažnosti 8. novembra 2024.

19. Z uvedeného prehľadu postupu okresného súdu vyplýva, že vo veci vykonával obligatórne procesné úkony podľa § 167 CSP a na samotnom začiatku konania riešil otázku kauzálnej

príslušnosti, ktorá bola vyriešená uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 8NcC/12/2021-72 z 30. septembra 2021 tak, že miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie veci je okresný súd. Správne konštatoval Krajský súd v Bratislave vo svojom uznesení č. k. 9NcC/2/2023-197 z 25. januára 2023, že výrok uznesenia Krajského súdu v Žiline č. k. 8NcC/12/2021-72 z 30. septembra 2021 sa nemal týkať miestnej príslušnosti, ale kauzálnej príslušnosti, teda že malo byť rozhodované o kauzálnej, a nie o miestnej príslušnosti, ale v dôsledku záväznosti výroku nadriadeného súdu bolo povinnosťou okresného súdu tento právny názor rešpektovať a riadiť sa ním. Okresný súd postúpením veci 29. júna 2022 Okresnému súdu Bratislava I z dôvodu miestnej nepríslušnosti nerešpektoval právny názor nadriadeného súdu a z hľadiska garancií vyplývajúcich z obsahu označených práv tak postupoval neefektívne (k tomu pozri bod 12), čo ústavný súd hodnotí ako priet'ah, resp. priet'ahový postup okresného súdu od 29. júna 2022 do 16. februára 2023. Postup okresného súdu v napadnutom konaní v časovom úseku od 16. februára 2023 do 8. novembra 2024 hodnotí ústavný súd ako priet'ah z dôvodu absolútnej nečinnosti. Celkovo tak okresný súd v napadnutom konaní postupoval priet'ahovo od 29. júna 2022 do 8. novembra 2024, teda po dobu 2 rokov a 4 mesiacov. V dôsledku tohto záveru tak postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

20. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že okresný súd vo veci do dňa vydania tohto nálezu nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/12/2023 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7C/82/2021) konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

22. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

23. Sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 1 500 eur z dôvodu priet'ahov okresného súdu v napadnutom konaní.

24. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

25. Ústavný súd zistil prietahy v postupe okresného súdu v napadnutom konaní v trvaní 2 rokov a 4 mesiacov. S prihliadnutím na identifikovanú dobu prietahov a svoju vlastnú rozhodovaciu prax (IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, IV. ÚS 103/2023) priznal sťažovateľovi sumu primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1 000 eur (bod 3 výroku nálezu).

26. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd zohľadnil aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97, oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

27. Sťažovateľ požadoval priznanie finančného zadostučinenia vo výške 1 500 eur. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 1 000 eur, vo zvyšnej časti jeho návrhu nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

28. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

29. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

30. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

31. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom vo výške 485,12 eur. Túto sumu si sám sťažovateľ určil ako výšku náhrady trov konania. Sťažovateľ mal nárok na náhradu trov konania, ktorý pozostával z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby, a to prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzajúc z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), bola základná sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby vznikol sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v celkovej výške 713,96 eur. Sťažovateľ si však v petite podanej ústavnej sťažnosti uplatnil nárok na náhradu trov konania len vo výške 485,12 eur a túto sumu mu aj ústavný súd priznal ako nárok na náhradu trov konania (bod 4 výroku nálezu).

32. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

33. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu